

СВОБОДА

політична, пресові-
на і господарська
... часопись. ...

Виходить що-
тижня в суботу.

Адреса Редакції і Адмі-
ністрації Свободи:

Львів Ринок 10.

СВОБОДА

СВОБОДА

коштує: в Австро-
Угорщині річно 8 К.
.. піврічно 4 К. ..
чвертьрічно 2 К;
в Німеччині 8 марок
річно, 4 М. півріч-
но, 2 марки чверть-
річно; в Америці 2
- долари річно.

Поодинокое число
коштує у Львові 12
сот., на правінції 16
сотинків.

Редактор: Др. Степан Баран.

З Народного Комітету.

На черговім засіданні Народного Комітету в суботу 13 с. м. голова д-р Кость Левницький здав звіт з посліdnих двох нарад Української Парламентарної Репрезентації з правительством.

Перша нарада відбулася дня 4. с. м. з президентом міністрів д-ром Зайдлером; з нашої сторони взяли участь: д-р Петрушевич, д-р Кость Левницький, д-р Еуген Левницький, д-р Лагодиський і д-р Цегедьський. Д-р Зайдлер заявив, що хотів би віддати Українську Парламентарну Репрезентацію для стадої правительственної більшості і запитав, які жаданія до правительства мала би українська репрезентація. Наші відпоручники поставили точний список наших найпідлидших жадань в області державної адміністрації, господарської відбудови східної Галичини і організації господарських воєнних урядів, в справі основи українського університету у Львові і в справі виборів в найближчого місяця, що українські землі не будуть в ніякій формі прилучені до польської держави. Всі наші жаданія були можливі до безароводочного зреалізування державою відповідних заходів.

На се заявив д-р Зайдлер, що він сак віднести ся прихильно до українського народу, чого доказом іменоване д-ра Горбачевського міністром, а що до наших жадань, то на разі годі йому їх сповнити, впречім він над ними заставомить ся і возьме їх ад референдум.

В дальшій ході наради ми закидували правительству, що воно в часі війни не склонило ніяких, навіть найменших наших жадань мимом патріотизму і величезних жертв українського народу для австрійської держави, що іменоване д-ра Горбачевського, яке правительтво так часто підносить як уступку для нас, не змінило в нічім розпучливого положення українського народу в Галичині.

Наради з д-ром Зайдлером не довели отже до ніякого порозуміння і правительтво пішло далім шляхом, дорого купуючи собі польські годеси, між ними і за ціну наших житєних інтересів.

Слідуючого дня, себто 5. с. м. відбулася друга нарада з правительством в справі відбудови східної Галичини. Зі сторони правительства взяли участь: президент міністрів д-р Зайдлер, міністер рідництва гр. Сільва Тарука, міністер публичних робіт Гоман, секційний шеф бар. Ергля і намісник граф Гуйи; з нашої сторони були там: д-р Петрушевич, д-р Кость Левницький і о. Ояшківич. Відпоручники Укр. Парл. Репрезентації обговорили діяльність Централі для відбудови краю, домагаючи ся окремої централі для східної Галичини з українською управою зглядю фільї у Львові з такоюж управою, з приблизною радою в більшості Українців з тим, що приблизна рада мала би голос рішачий, а не дорадний, як досі. Намісник гр. Гуйи боронив теперішню централю, хоч заміти наших відпоручників опирались на точних фактах. Вкінці гр. Сільва Тарука предложив компромісове вхесенє, а саме: остає одна централі в двох окремих приблизних радах в Кракові і Львові і з окремими бюджетами для західної і східної Галичини. На чолє деяких секцій мають стати Українці з польськими заступниками, а там, де начальниками секцій є Польки, Українці мають бути їх заступниками;

до відбудови покличеть ся відповідне число українських сил і негайно розпочнеть ся відбудова східної Галичини. Проти єго предложєня заявили ся сейчас д-р Зайдлер, міністер Гоман і намісник Гуйи.

Суврети того несприхильного ставлєнєя правительства до наших жадань в справі відбудови східної Галичини і ся нарада, що тривала три годни, скінчила ся на нічім.

Сей звіт по дискусії, в котрій забирали голос д-р Степан Баран, д-р Володимир Бачимський, о. Теодоній Лєжогубський і о. Александр Стефанович, прийато до відомости. На вхесенє д-ра Барана поручено гедові доробити заходи в Українській Парламентарній Репрезентації, щоб правительство виплатило вішкодоченє рідним землієм і без суду страченим в часі відвертєя австро-угорських військ в 1914 і в часі їх виходу в 1915.

Вісти з України.

Недавно в місті Катеринославі відбув ся селянський губернський зїзд, на який прибуло більш ніж 400 відпоручників від сіл і волостей Катеринославищини. На зїзді ухвалено такі постанови:

Приймаючи на увагу, що український рух, розвинений і поширений в перших днях революції, потребує піддержки цілої революційної демократії і в разі неправильної розв'язки національного питання на Україні може піти в небажаний бік і привести до загибелі всі здобутки революції, — катеринославський губернський зїзд, визнаючи, що кождий нарід має право на самоозначенє і повинен бути автономним при рішеню всіх справ у межах їх національно-територіальних границь крім питань державного значіння, признає Українську Центральну Раду найвищим краєвим революційним органом на Україні.

Крім того зїзд, признаючи Генеральний Секретаріат в Києві головним органом Української Центральної Ради й Тимчасового Правительства на Україні, протестує проти розділення України на часті й виділення катеринославської губернії і настоює на негайнім приєднаню Катеринославищини до України.

В справі признає повної автономії України зїзд визнає, що автономія України необхідна для дальшого самоозначення народу, і гадає, що остаточне закріпленє автономного ладу України потребує затвердження російських Установчих Зборів. Усі законопроекти й матеріяли про автономію України мусять виробити Українські Установчі Збори, які треба скликати негайно.

В харчовій (апровізаційній) справі зїзд постановив вимагати затвердження генерального секретаря для харчових справ, який завідував би харчовими справами на Україні й Катеринославищині не включено її в склад України.

Визнаючи, що для закріпленя і поглибленя здобутків революції на Україні трудове селянство цілої України повинно мати єдину всеукраїнську трудову селянську організацію, що для закріпленя революції по всій Росії трудове селянство всіх наредів Росії мусять свої трудові організації обєднати в могутню всеукраїнську селянську організацію, зїзд ухвалив:

1. Обєднати трудове селянство Катеринославищини у Всеукраїнську Селянську Спільку з її законодавчими органами: радами селянських депутатів.

2. Післати своїх представників у Всеукраїнську Раду селянських депутатів по двох людий від кождого повіту.

3. Призвати потрібним післати своїх представників у Всеросійський Совіт селянських депутатів для виявленя волі трудового селянства України у Всеросійському Совіті селянських депутатів.

4. Зїзд думає, що організаційний комітет Всеросійського Селянського Союзу не є виразником волі трудового селянства й веде до дезорганізації селянства.

5. Що єдиними виразниками волі трудового селянства на Україні є Всеукраїнська Селянська Спілька з Всеукраїнською Радою селянських депутатів і Всеросійський Совіт селянських депутатів у Росії.

6. Зїзд висловлюєть ся за революційним єднанєм рад селянських, робітничих і солдатських депутатів.

Український зїзд українських частин Воронїжчини (воронїжська губернія є в більшості московська, тільки кілька полудневих і західних повітів є українські і ті бажають прилученя до України) й селянський зїзд острогоського повіту на Воронїжчині 26 серпня н. ст. постановили: Вислухавши реферат про організацію краєвого органу на Україні лише для п'яти губерній, український зїзд частини Воронїжчини й селянський зїзд острогоського повіту на Воронїжчині, визнаючи себе Українцями, робить заяву Українській Центральній Раді й російському Тимчасовому Правительству, що поділенє України й непризнанє Слобідщини се протиреволюційний шлях, протестує і домагаєть ся, щоб українська частина Слобідської України увійшла в склад автономної України в федеративно-демократичній республіці Росії.

При кінці липня н. ст. відбув ся український селянський зїзд кулундинського степу на Сибірі. На зїзд прибуло 76 представників від селянських громад і цілх волостей. Зїзд висловив ся за повною територіальною автономією України й за тим, аби в усіх автономних наредів Росії зложено одну велику федеративно-демократичну республіку. Далі зїзд висловив ся за скасуванням приватної влади на землю й за переходом всієї землі на Україні в український земельний фонд, яким урядкував би нарід через Український Сейм, повітові й водосні комітети. Між иншими постановами кілька пунктів торкають ся справи переселенців з України та справи заселеня українських земель. Постанови такі: 1) Заждаючи на те, що у вільній державі не забороняєть ся нікому переселяти ся, куди хто хоче, алеж памятаючи добре, що нас переселенців Українців ограбили нарі й пани російської держави та всякими кривдами примусили залишити рідні оселі й переселити ся в далеку, нікому немилу Сибір, де ми не живем, а хорїєм тілом і душою, вимагаєм, щоб поверненє на рідну Україну було на кошт всієї російської держави, себто, щоб проїзд на залізничних був безплатний. 2) Тим же бідолахам, котрі важають переселити ся на Україну, а не будуть мати на се коштів, держава повинна-б видати допомогу, щоб кожда бідна людина могла оселити ся і жити добрим людським житєм. А тим людям, котрі з незалежних причин не спроможуть ся скоро переселити ся, щоб продовжено час переселеня і щоб зоставленє ті місця на Україні,

які їм припадуть. 3) Зважаючи на те, що безладне заселення українських земель може привести людину до небажаних наслідків і що заможні люди можуть вперед переселити ся і захопити не в лад кращі землі, а потім, доки тягнеться війна, щоб переселенці не обтяжували яєлізниць, що тільки гальмувало б справу війни та її закінчене, ми вимагаєм, щоб правительството заборонило всяке переселене земель України до того часу, коли покінчить ся війну й коли буде звісно, в яких місцях і скільки є земель для заселення, і щоб сей закон був звисний, як братам на фронті, що без них не будуть заселяти земель, так і всій людности. 4) Знаючи з власного досвіду, наскільки шкодить мішане заселене (себто не по національностям), — шкодить воно взагалі громадським справам, де одна людина не розуміє другої, шкодить воно й окремій людині, — зїзд уважає необхідним, аби тих Українців, що поселили ся між Сибіряками, Німцями й ин., поселяло ся в чисто українських селах.

Відпоручники виконуючого комітету Загальної Української Робітничої Ради в Києві заявили її іменем на петроградській демократичній конференції (нарадї), що державна власть і управа провінцій може бути віддана тільки революційній демократії. Тільки така власть буде в силі перевести земельні (аграрні), робітницькі і фінансові реформи (зміни) та рішити про справу мира. Заступники катеринославських робітників домагали ся від конференції, щоби вона дала почин до рішучої агітації за покінченням війни та спричинила оголошене договорів з часів царського панованя з иншими державами, щоби подбала вкінці, аби був виданий розпорядок про осьмогодинний час праці, аби розв'язано державну раду і думу, аби признано повну національно територіальну автономію для цілої України і вкінці передано всю власть центральному і місцевим органам революційної демократії.

При недавних виборах до громадської ради в Києві на листи українських соціальних демократів і українських соціалістів революціонерів упало 35,603 голосів (20 процент всіх голосів), а на листу українських соціалістів федералістів і безпартійних 1,168 (1 процент).

Членами міської ради вибрані отсі у-

країнські соціальні демократи і соціалісти революціонери: В. Винниченко, М. Порш, С. Тертичний, В. Коваль, С. Драгоманів, В. Довженко, А. Ковалева, Д. Антонович, М. Ткаченко, І. Бірко, А. Тимошенко, І. Вербиленко, Д. Коліух, І. Маєвський, П. Хоменко, А. Касіяненко, А. Голубенко, М. Бондаренко, В. Мірошніченко, П. Понятенко, А. Пощубенко, Л. Чикаленко, А. Шлепченко, М. Авдієнко і український автономіст-федераліст С. Ефремів.

Волинський епархіальний зїзд висловив ся за тим, аби всі українські губернії склали особливу автономну митрополію. Крім того зїзд висловив ся за українізацію шкіл.

До Української Центральної Ради вїшло 40 подань о основане українських гімназій в поодиноких містах і більших селах на Україні.

Нові будівельні експозитури в східній Галичині.

По довгих ваганях рішила ся остаточно Краєва Центральна для господарської відбудови Галичини отворити в східній Галичині нові будівельні експозитури, а давніші змінити так що до територіального круга діланя, як і що до управителів.

Для інформації інтересованих подаємо спис експозитур в східній Галичині.

1. Сянік, на повіті Сянік і Березів, архітект Людвік Бальдвін Рамулт.

2. Ліско, на повіті Ліско і Доброміль управитель ц. к. комісар будівництва інженір Лев Прухницький, (Українець).

3. Старий Самбір, на повіті Старий Самбір і Турка, ц. к. ком. буд. інж. Евстахій Савчак, (Українець).

4. Бібрка, на повіті Бібрка і Перемишляни, радник буд. інж. Станіслав Рібенбауер.

5. Рогатин, на повіті Рогатин і Жидачів, ком. буд. інж. Володимир Дидинський, (Українець).

6. Станіславів, на повіті Станіславів, ц. к. ком. буд. інж. Едвард Бронарський.

7. Стрий, на повіті Стрий, Сколе і Дрогобич, ц. к. стар. ком. буд. інж. Станіслав Тихоневич.

8. Коломия, на повіті Коломия і Снятин, ц. к. проф. інж. Кароль Янецький.

9. Бережани, на повіті Бережани і Шидгайці, ц. к. ком. буд. інж. Ян Вовконович.

10. Бучач, на повіті Бучач і Чортків, інж. Вітольд Котович.

11. Товмач, на повіті Товмач і Городенка, ц. к. ком. буд. інж. Василь Вишницький, (Українець).

12. Косів, на повіті Косів і Печеліжин, адюнкт буд. інж. Стефан Заячківський, (Українець).

13. Надвірна, на повіті Надвірна і Богородчани, ц. к. ком. буд. інж. Броніслав Вайдовський.

Незмінені Експозитури:

14. Ярослав, на повіт Ярослав, радник буд. Йоахим Трачек.

15. Перемишль, на повіт Перемишль, ц. к. стар. радн. буд. Евстахій Панненко.

16. Мостиска, на повіті Мостиска, Самбір і Яворів, ц. к. стар. інж. Домінік Гембажевський.

17. Львів, на повіті Львів, Городок Ягайлонський і Рудки, радн. буд. Тадей Розвадовський, (Зазначуємо, що будівельна експозитура Львів має бути поділена на 2 експозитури: Львів і Рудки. Управителем в Рудках має стати директор дібр гр. Лянцкоронського п. Яклінський.

18. Любачів, на повіті Чесанів і Рава руська, ц. к. радн. будів. Володислав Кочинський.

19. Камінка Струмилова, на повіті Камінка Струмилова і Радеків, радн. буд. Андрій Корнелля, (Українець).

20. Жовква, на повіті Жовква і Сокаль, управителя нема.

21. Калуш, на повіті Калуш і Долина інж. Станко.

Нема експозитур будівельних в повітах Тернопіль, Тереховля і Залішки. В тих повітах ведуть староства відбудову при допомозі приділених їм інженерів.

Для відбудови сих повітів приділені такі інженери:

До староства Тереховля: ц. к. ком. буд інж. Володимир Шустер, (Українець)

До староства Залішки: ц. к. інж. буд. Лев Новотарський.

По національній приналежности на 21 управителів будівельних експозитур в схід-

Михайло Грушевський.

Якої автономії і федерації хоче Україна. *)

Чого хочуть Українці?

Українці в політичній справі хочуть: отворити широку національно територіальну автономію України в складі федеративної російської республіки. Що значать ці слова і який устрій означають ся ними? Се треба знати ясно, щоб бути свідомим того, до чого ми всі тепер ідемо, й відповісти докладно всякому, хто запитає, чого Українці хочуть і до чого простують. Се хочу я обяснити коротко і ясно, найпростішими й найзрозумілішими словами. А хто схоче про се що небудь прочитати ще подрібніше й ширше, на те будуть инші брошури і книги про се будуть виходити.

І так буду перебирати по ряду: що таке автономія, які бувають автономії і якої хочуть собі автономії Українці, в яких відносинах автономна Україна має стояти до російської республіки і яка повинна бути та республіка під мисли Українцям.

Що таке автономія?

Автономія грецьке слово, по нашому-б сказати самозаконність (авто—номія, номос—закон), се значить право жити по своїм законам, самим собі становити закони, а не жити по чужим законам і під чужою властю. Так звали ся ті городи і краї, які признавали над собою опіку чи зверхність якої небудь держави, але зіставали ся при всій повности своїх прав у себе вдома: самі собі становили закони, вибирали собі правителів, заводили, які хотіли, установи й податки та своїми кош-

тами зовсім у всім вільно розпоряджали; мали своє військо, свою монету, свій скарб.

Автономія, котра наближаєть ся до такої повної самостійности якоїсь області, називаєть ся широкою політичною автономією, Се автономія в справжнім значіню сього слова й, коли говорить ся просто про автономію без усяких додатків і пояснень до сього слова, розумієть ся саме таку широку політичну автономію, що більше менше наближаєть ся до державної самостійности. Та се слово уживаєть ся часто нетільки в таким значіню, але говорять про обмежену автономію, про автономію культурну, а не політичну, навіть про автономію деяких верств і громад. Тому щоб не було сумніву, про яку саме автономію говорить ся, і додають ся такі слова, як широка політична автономія. Вони підчеркують і пояснюють, що тут іде мова про найширші права країни самій порядкувати свої справи й рішати про себе, хоч і не маючи державної незалежности та входячи в склад иншої держави.

Коли ми схочемо розібрати ся в тих назвах, які означають більше або менше право й можність якої небудь країни, себто її громадянства, її людности, порядкувати свої справи та правити ся по своїм правам і постановам, то йдучи знизу до гори, від меншого до більшого, се будуть такі форми громадського пожитя:

повний централізм, адміністраційна (бюрократична) децентралізація,

вузша або ширша самоуправа (самоврядоване),

вузша (обмежена) або широка автономія, неповна (несуверенна) державність, самостійна незалежна держава.

На практиці ці різні форми сполучають ся, зв'язують ся різними, мало помітними часом переходами. Але я уважав за краще тут усю отсю драбинку розложити для лекшого

усвідомленя в ріжницях більшої або меншої участі громадянства в порядкуваню своїх прав.

При повнім централізмі, докладно видержанім, всім порядкує центральне правительството через своїх урядників, які мають тісний круг діяльности, щільно обмежений розпорядками правительства, та в усім, що виходить поза ці розпорядки, мусять звертати ся до центрального правительства. Децентралізація також може бути чисто уряднича (бюрократична), коли центральне правительството розшаряє права своїх урядників, намісників чи губернаторів, поручає їм порядкувати справами, не питаючи ся розпорядків центрального уряду або загальних порядків держави. Так буває, коли якась область має свої великі відміни від инших країв держави, далеко від центра, — так було напр. на Кавказі, де намісники мали широкий круг повновласти в управі, але управа мала характер чисто урядничий (бюрократичний) і громадському самоуправованю лишено дуже мало місця. А буває й так, що адміністраційна децентралізація сполучаєть ся з більш-менш розвиненим самоврядованем, і тоді така децентралізація широко розвинена, становить перехід до краєвої автономії.

Самоуправа чи самоврядоване — коли громадянство через вибраних людей (депутатів, гласних, совітників), зорганізованих в радах і виконавчих комітетах, з певними виборними виконавцями, комісарями й судьями порядкує свої економічні, культурні, адміністраційні чи судові справи, — може бути вузшою і ширшою, більше й менше демократичною. Як приклад недемократичного (цензового) самоврядованя, вузького що до своєї діяльности та в ній ще дуже обмеженого контролю і впливами адміністрації, може служити старе земство й городська самоуправа в Росії. Мало що належало до них і всі ухвали їх у тих справах підлягали контролю адміністрації, що могла касувати всякі ухвали земські чи городські, відсувати й незатверджува-

*) З брошури виданої під тим заголовком в Києві в 1917 р. сторін 16, ціна 15 копійок.

ній Галичині є всего 6 Українців, а 14 Поляків, одна експозиція не обсаджена. До помочи трем старостам додані є два Поляки, а один Українець.

СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА НАРОДНИЙ ФОНД

Датки належить відсилати під адресою: Краєвий Союз Кредитовий у Львові, Ринок ч. 10, на вкладову книжочку ч. 0000 з дописною „Народний Фонд“.

Російська революція і Україна.

Нежолудкові справи.

У попередніх статтях перейшли ми здебільшого два головні питання земельної справи українського народу, видвинені революцією на чергу. Вся трудність остаточного висновку з тої справи представить ся нам в належній світлі шойно тоді, коли ми наперед обговоримо справу рівну вагою обом земельним питанням, коли не важнійшу. Се справа з зовсім инакшого обсягу.

Хто з нас Галичан не зустрічав ся з російськими Українцями і кого не поражали вони своїм ріжним від нашого способу думання, инакшим світоглядом, инакшим духовними інтересами, инакшим відношенням до публичних справ, до наших національних сусідів, словом — до всего, що становить зміст думок і душі сучасного інтелігента? Підкреслюю, що маю тут на думці не тих емігрантів з російської України, що вже довго живуть між нами і ріжницю між нами а ними вирівняли ся майже до непізнання. Але я маю на думці їх в хвилі, як вони приїхали до нас. Якій вони були інакші!

Про що се свідчить? Про те, що вони там за російським кордоном мають инакшу душу, чим ми тут за австрійським. Не хочу розводити ся над значінем сего факту. Хто

ти вибраних виконавців, їх ухвали і т. ин. Приклад широкої самоуправи (що правда, також недемократичної) дає устрій Англії, де оливе нема адміністрації коронної, урядничої, а всім порядкують місцеві ради й вибрані ними судді, комісарі й инші виконавчі органи місцевої людности.

Широке самоврядове заорганізоване на якусь область, забезпечене від втручання центрального правительства чи його місцевих урядників, наближає ся до автономії. Напр. те, що називає ся краєвою автономією в Австрії („автономія коронних країв“), се властиво широке провінційне самоврядове, маже земство, тільки розширене на цілу провінцію, часом більшу (*к Галичина), часом невеличку (як Буковина) й забезпечене від втручання центральных міністерств і місцевої адміністрації. Галицький сойм і повітові ради завідують також тільки деякими сторонами економічного, суспільного й культурного життя (школи, головні низші, санітарне діло, добротні установи, дороги, економічна культура краю). Соймове уставодавче право обертає ся в тих же тісних межах. Його уставу й постанови йдуть на затвердження цісаря, так само й краєвий бюджет, що покриває ся в додатків до державних податків, які може заводити у себе в краю сойм. Тільки останніми часами, коли Поляки стали домагати ся якоїсь нагороди за те, що Галичина не включає ся в склад незалежної Польщі, як вони того собі бажали, австрійське правительство (5 листопада 1916 р.) побіжало дати Галичині ширшу автономію, „яку тільки можна сполучити з приналежністю її до австрійської держави“. — поширити її до розмірів майже повної державної самостійности, себто до того, що розумієт ся під автономією у властивім значінем слова.

Таким автономним житем живуть напр. деякі кольонії Англії, як Канада, Австралія, Нова Зеландія, полудцева Африка; вони наближають ся до повної державности, мають

інтересуєт ся таким питанням, знайде його досить докладно розроблення у польській політичній літературі про ріжницю між Поляками з усіх трьох займанщин: Пруссії, Росії і Австрії (при тім треба тільки пам'ятати, що ті ріжні Поляки далеко частійше сходили ся з собою і блисчі собі через те були, чим ми між собою). Причина сього невідрадного факту се вплив ріжних культур і ріжних державних організації та ріжних сусідств.

Але коли у Поляків ті самі причини викликали тільки розколене і немов покалічене їх національного лица, то у нас вони просто затерли його, чи може навіть не дали йому взагалі виробити ся, значить: ми нарід без однастайного почуття національної особовости. На мою думку не в ніяким протигаргентом факт, що наше мужицтво по обох боках кордону таке саме і навіть те саме. Бо мужицтво тільки найважнійша основа нації, але не нація. Без інтелігенції (до котрої слід зачислити й інтелігентну купецьку верству), представляєт ся мужицтво як етнографічна маса, гарний чорнозем для чужих досвідів і вівісекцій. А що значить за велика ріжниця між простолюдем і його інтелігенцією, про се пвучають нас досліди над причиною занепаду старогреської культури та просто судорожні змаганя великих державних мужів старої Греції, щоб усунути се роздрте національного облича: се було спонкою того незрозумілого на перший погляд змаганя провідників греського народу тягнути його на державний кошт до театру і т. п. змаганя, котрі тільки на якийсь час спинили збільшуване скорого культурного віддалювання інтелігенції від народу.

Під тим оглядом часть української нації, що живе в Галичині, стоїть ліпше, чим більшість нашого народу, що живе в Росії. У нас нема вже таких українських інтелігентів, що говорили-б між собою инакшою мовою, чим українською. Як же инакше на російській Україні! Конституційне жите і тяжка політична боротьба просто силували нас тут часто і тісно сходити ся з народом, а численна інтелігенція, що вийшла з про того народу, хоч за малими виїздами не дала на шій творчости дуже багато, але скріпила звязки між інтелігентною верствою і простолюдем. Всего того на російській Україні або зовсім не було, або було в розмірно значно

своє військо та флоту, гроші й марки, своє законодавство й суд. Король через свого губернатора (котрого іменує за порозумінем з кольонією) виконує тільки деякі права, на практиці зведені до дуже малих розмірів.

Таким чином автономія має в сучасній практиці ріжні відтінки, ріжні варіанти, від розширеної самоуправи до повної сливе державности. Теоретичною ріжницею між простою самоуправою і автономією уважаєт ся се, що самоуправа, мовляв порядкує місцеві справи з порученя центральної власти, а автономія має своє власне право, конституційне, чи то на основі договору з центральною властю, чи то в наданя, але такого, якого вже не можна взяти назад односторонньою волею центральної власти. Напр автономія Хорватії в угорській державі забезпечена конституцією, яка не може бути змінена инакше, як за угодою угорського парламенту й хорватського сойму.

З другого кінця півнота самопорядкування, зведена до якнайменших розмірів залежність від корони (центральної власти), непохитне забезпечене від усяких втручань і обмежень самопорядкування автономної країни надають сій автономній країні уже характер сливе держави. Нелегко буває установити ріжницю між широкою автономією і державним характером такої країни, яка має всю повноту самостійного самопорядкування. Нераз буває, що там, де одні знавці бачать тільки провінцію з ширкою автономією, инші добачають з не меншим правом державу, несуперенну, залежну. Напр. такі спори вези ся про Україну, чи вона перед скасуванням гетьманства була несуперенною державою, чи автономною провінцією російської держави, і так саме про Фінляндію. Тільки в федеративних державах нема такої непевности: там кождий автономний член федерації являєт ся державою, тільки неповні самостійною, несуперенною.

меншій мірі. Відси та ріжниця. Вона представить ся нам в ще яркійшій світлі, коли возьмемо під увагу, що переважна часть української інтелігенції на російській Україні послуговала ся виключно російською мовою і пересякла виключно російською культурою.

Для витвореня національної особовости треба передовсім позбутися чужої душі, чужих духовних інтересів, чужого світогляду. Без того всякі инші змаганя, оскільки вони взагалі можливі без витвореня власної національної особовости, будуть тільки безладним траченням сил, шарпаниною, за котрою приїде реакція знеохоченя й занепаду публичних інтересів. Перша річ — се виробити з нас однастайну національну особовість, національну індивідуальність. Шойно тоді нпр. імпонуючий напір на схід матиме якийсь змісл: бо так, як доси було, то на схід не плив український нарід в значіню нації, тільки мужики з губерній Полтавської, Катеринославської, Київської і т. д. В тім не було досі підмету, індивідуальности, зорганізованої, національної свідомости. Се плила етнографічна маса майже по фізичним правилам води, оливи, усунана землі з висших місць на нисші Плила елементарно, стихійно, живлово. Правда, вона була більше жива, чим неживлена матерія, але се мало тільки таке значіне, що спливала в полосу, відповідаючі підсоню, до якого привикла. Подібно, як ростиність. Тут далеко до національних займанщин!

Щоб плоджене тої маси і її розсування на нові землі набрало значіня в історії зросту сили українського народу як нації, на се треба передовсім витвореня національної особовости. Революційні часи дуже сприяють витворюваню нових збірних особовостей й оживлюваню старих, знищених, занепаших. І ми маємо ту приємність, що на наших очах відбуваєт ся такий історичний розвиток на російській Україні. Тут хочемо придивити ся можливостям прискореня того процесу та перешкодам, які його можуть спинювати.

Мабуть багато думаючих людей, коли розберуть дане питання, схочуть признати, що найкрасше, найліпше і найскорше розв'язалоб се питання утворене самостійної української держави. Адже ми доси живемо

Національно-територіальна автономія.

Так от пояснено, які відмінні автономії бувають щодо її обсягу й що значить се, що ми хочемо широкої автономії. Тепер перейдемо до виясненя, що значить отсе гасло національно-територіальної автономії.

Се пояснене додаєт ся тому, що автономія може бути не національно-територіальна, а краєва, обласна, себто територіальна тільки, без звязку з національністю, або тільки національна, без звязку з територією. Щоб пояснити сї ріжницї, я вертаю ся знову до Австро-Угорщини, де були й вироблені домаганя національно-територіальної і чисто національної нетериторіальної автономії.

Діло в тім, що в Австро-Угорщині права автономної самоуправи надано (в 1860-их рр.) „коронним краям“ або провінціям в такий складі, в якім вони були в той час або — як висловляють ся австрійські політики — так, як вони „історично зложили ся“. Напр. Галичина теорить один „коронний край“ так, як її звільнено зовсім przypadково й механічно з ріжних куснів колишньої Польщі: старе українське галицьке князівство, з українською людністю сполучено разом з корінними польськими землями (краківською землею) і зроблено з них один край, що має спільний сойм, спільну краєву управу, вибрану ним, спільний краєвий скарб і т. д. Наслідок того був такий, що Поляки з східної (української) Галичини разом з Поляками західної (польської) Галичини, завдяки ще й недемократичній (цензовій) організації автономного представництва, мали більшість у соймі, проводили такі постанови, які були корисні тільки для польської народности, витрачували краєві гроші на польські цілі, обсаджували всякі місця в самоуправі Поляками і т. ин. Через те галицькі Українці поставили здавна домагане поділу Галичини по національності на дві автономні території, українську й польську, себто, щоб замінити кра-

останками тої національної особовости, яку витворила наша національна держава в часів Волдама, хоч вона й не довго тривала. Факт, що ми в нашій душі вразливіше відмежовані від Поляків, чим від Великоросії, пояснюється якраз тим, що остання українська державність вишилася з боротьби проти Польщі, веденої цілим українським народом. Се а не що инше являється угольним каменем нашої душі в відношенні до Поляків; се духовна спадщина по працях. Все инше, як пр. відмінний обряд чи віра, має також своє велике значення, однак не таке велике, як у нас звичайно говорять і пишуть. Доказом того, що спільна віра не рішає про близькість двох народів, може послужити хочби споконвічна ненависть між Болгарами і Сербями. Напряму духовному розвитку народів надає їх державність. Вона і тільки вона творить особовість нації, а все инше знаходить ся, або легко може знайти ся між її слугами.

Однак є ще між українською інтелігенцією одиниці, котрі думають, що ми не в силі були б утримати великої, самостійної держави, за те дали-б собі раду з автономією і хлятого автономія в Росії була б для нас дїяша. Отож на мою думку є якраз протилежно: нам трудніше було-б у Росії дати собі раду з автономією, чим з власною державою. Постараю ся тут спробувати доказати своє думку.

Передовсім автономія вже в своїй основі і заваді допускає чужу владу до інгеренції в дуже важних справах: робить се навіть найширша автономія. Вона від самого початку ділить націю, що отримала самоуправу, на два табори: такий, що змагає до викінчення розпочатого діла, себто до відривання від свого спільника й уконститування в зовсім самостійну державу, як се на очах перетворило ся з успіхом в Норвегії, або що змагає до опановання свого спільника в цілім отримання від нього економічних користей, як се змагає так на наших очах дієть ся в Угорщині, також не без успіху, — та другий табір, що з епопуністичних причин власної вигоди, особистих користей, привички і т. п. стоїть на поглядях того спільника чи союзника чи суверена. На тім тлі відбувають ся завзяття і довга боротьба в нутрі кожного автономного краю й народу, в котрій виступають ся часто найкращі сили, що в разі самостійності могли-б сповнити творчу працю для добра своєї нації або й цілого людства. —

Автономія се тільки конечне зло в даних обставинах. Які несподівані струї, яко Кочубейшину може викликати автономія, про се легко перекопати ся в історії першої ліпшої країни, що була в такім положенні.

Добре скаже прихильник автономії. Але де ми маємо дані до утворення й утримання самостійної держави, котра помогла-б нам витворити в скорім часі національну особовість? Отож на се питає й хочу відповісти в слідууючій статі, розумієть ся, тільки в загальних чертах, хоч і меншу їх числами.

Др. О. Н.

- Наші люди з відбитих областей -
--- ПОДІЛЯ І ПОКУТЯ ---

в справах військових причинів, урльєнів, реклямаційних і шагалі адвокатських — нехай звертають ся о пораду і поміч ДО КАНЦЕЛЯРІЇ АДВОКАТА :- Д-РА СТЕПАНА БАРАНА :- у Львові, Ринок ч. 10.

Світова війна.

На російській фронті в Румунії, на Буковині, в Галичці і на Волині не буде ніяких важних подій. Ціла діяльність німецької армії була звернена на відтинок коло Риги, де Німцям вдало ся взяти два російські острови на Балтійськїм морі Евель і Даге. До тепер начислено більше як 2400 колонних, розбитки ще збільшать число; 30 гармат, 21 скорострілів, кілька літаків і багато кораблів попадає до терор у руки німецьких висаджених військ, котрі в знаменитім співдіяаню частин флоту, що стоять під приказами віце-адмір. Шмідта, сповнили важнішу часть своєї задачі вже в чотирох днях. В риськїм заливі Німці обсадили острови Румо і Адро.

Через здобуте островів Евель і Даге зінтала загрожена російська армія на схід від Риського заливу і здаєть ся, що війна розв'язне відворот, що навіть заповідають російські газети. В додатку заняте сих островів загрожує Петрограду зі сторони моря, бо Німці кораблями готові старати ся дістати ся до Петрограду. З обави перед приходом Німців російське правительство зарядило частинне оморожжене (евакуацію) Петрограду.

На Балкані крім місцевї гарматної перестрілки не було впрочім замітних подій.

На італійськїм фронті на разі не стало ся нічого важного. Заграничні часописи доносять, що до Італії іде через Фланцію багато англійського війська разом з мушкетією і що Італійці пересувають свої сили. Се вказувало би, що Італія розв'язне ще перед зимою нові більші підприємства.

На заході у Фландрії Англійці миме зусиль не відносять дальше ніякого важнішого успіху. На французьких відтинках — в Шампанії і над Мозою в деяких днях була дуже оживлена діяльність артилерії. Впрочім без зміни.

Низше наведемо звіт австро-угорського генерального штабу за час від 10 до 16 жовтня с. р. включно.

Звіти австро-угорського генерального штабу.
Війна з Росією і Румунією.

- (10|10). Не стало ся нічого нового.
- (11|10). Не було значимішої боевої діяльності.
- (12|10). При малій боевій діяльності положення нигде не змінило ся.
- (13|10). В області наших військ нічого нового.
- (14|10). В області наших військ нічого важного.
- (15|10). В області н. і к. військ не стало ся нічого особливого.
- (16|10). Нема нічого до доповідати.

Війна з Італією.

(10|10). Не стало ся нічого нового.

зву автономію національно-територіяльною автономією. Такі домаганя ставили ся і в деяких інших краях, де були зліплені до купи території з ріжною людністю і їх можна без великого труду розділити.

Але бувають такі краї, де людність перемішана так, що й не можна її розділити по місцевостях. Бувають народности так розпершені, що ніде вони не мають країни такої, щоб там була їх більшість. В такім от становищі особливо Жиди. Тому найбільше з їх еторони підносять ся думка, що національно територіяльна автономія все таки не задоволяє національних домагань, а краще-б тримати ся національної автономії, інтертериторіяльної (або екстериторіяльної). Себто щоб права самопорядкованя мали люди, горожане з різних держав, які признають ся до якоїсь національності та вписують ся на листу (список) сеї національності: щоб їм вільно було мати свій сойм, свій скарб, кудиб ішла якась частина податків, які вони платять, і з тих грошей вони могли-б обслуговувати свої культурні потреби, — удержувати школи, театри, музеї, шпиталі і т. ин.

Та все се — поперше доволі складна річ, бо поруч того прийдесть ся організувати самопорядковане територіяльне (такої проби ще не зроблено, як воно буде), подруге — таке національне самопорядковане може поладжувати тільки деякі справи (саде культурні, тому й автономія така зветь ся культурною). Тому до такої організації прийдесть ся звертати ся для задоволення потреб розпорознених національностей; там же, де якась національність має свою ясно означену територію з виразною своєю більшістю, там національні потреби сеї народности задоволюють ся національно-територіяльною автономією, а потреби національних меншостей забезпечують ся певними постановами, які зіставляють їм представництво в автономних уставах і ріжні права на задоволене їх культурно-національних домагань.

Українці хочуть, щоб з українських земель російської держави (бо про них говоримо поки-що, не зачіпаючи иншого питання —

була утворена одна область, одна національна територія. Сюди значить, мусять увійти губернії в цілості або в переважній частині українські — київська, волынська, подільська, херсонська, катеринославська, чернігівська, полтавська, харківська, таврійська й кубанська. Від них треба відірвати неукраїнські повіти й волости, як скажім, північні повіти чернігівської губ., східні кубанської тощо, а прилучити натомість українські повіти суєдмїх губерній, як хотинський і частини акерманського бесарабської, східні частини холмської губернії, полудневі окраїні губ. геродненської, минської, курської, західні частини Вороніжчини, Донщини, зорноморської і ставропольської губ. Так утворять ся територія, де українська людність становить більшість (в містах тепер Українців менше, але міста мусять іти за більшістю доохресної території). Ся українська територія має бути зорганізована на основах широкого демократичного (не цензового) громадського самопорядкованя, від самого споду („дрібної земської одиниці“) аж до верху — до українського сойму. Вона має вершати у себе в дома всякі свої справи — економічні, культурні, політичні, удержувати своє військо, розпоряджати своїми дорогами, своїми доходами землями й всякими натуральними богацтвами, мати своє законодавство, адміністрацію й суд. Тільки в деяких справах, спільних для всеї російської держави, вона має приймати постанови її загального представництва, в котрім братимуть участь представники України пропорціонально до її людности й людности всеї російської республіки. Отсе розумієть ся,

коли говорять ся, що ми хочемо національно-територіяльної автономії України, ширекої, політичної й демократичної.

Яка користь з такої автономії?

Се мабуть ясно вже і з усього сказаного в тому більше для доведення скажу кілька слів про головні користі від такого автономного ладу України.

З національного погляду дуже важно, що як усі українські землі будуть зібрані в одну територію, саме собою Українці будуть господарями у себе: вони матимуть змогу вільно задовольати свої національні потреби в громадськїм самоуправуванні, в своїм союді й своїх установах. Забезпечивши права меншим народностям своєї землі, не маючи заміру нанувати над ними чи обмежувати їх у дімсь, навпаки — уділяючи їм менше автономного скарбу, вони матимуть змогу несправедливості обертати головну владу себебі свого краю на задоволене потреб свого народу. Тим способом українські робочі маси, що протягом стількох етодїть використовували ся, обдирали ся на завданя чужих ім держав, ма зріст і пановане панських і буржуазних верств, чужих ім по національності й культурі, на розвиток отсеї чужої культури — аж тепер дістануть змогу культурного й економічного розвитку, подвигнися з своєю занепаду матеріальними й духовними засобами своєї землі. Можна наразі буде жити сих богатих засобів на розвиток усеї незнати українського національного, культурного й політичного життя і дати виступу до нього найширшим народнім масам, робочому переоду, коштом котрого доси виростали тільки чужокультурні верстви та їх економічні й політичні впливи.

З економічного погляду дуже важно, щоб природні богацтва української землі та її людська сила не марнували ся і не впритягали ся штучно на бік з великою шкодою для краю й даремною розтратою для всього

(11:10). Не було значимішої босній діяльності.

(12:10). При малій босній діяльності положення нигде не змінило ся.

(13:10). Над Сеченою і на тирольськiм фронті в багатьох місцях виявляла ся значиміша діяльність артилерії.

На полудне від долини Пеллегроно наші пробовні відділи, скріплені стрільцями, стрільцями, привели полонених і війсьничий матеріал з неприятельських становин.

(14:10). Нічого нового.

(15:10). При постійній непогоді також вчора значиміша босній діяльність була тільки на Монте Сан Гавріеле і в долині Віппави. Виправи наших атаківих війск були успішні. Наступи Італійців відперто.

(16:10). На височині Баївіцца — Гайлігенгайт розбили ся Італійські поодинокі наступи. На Монте Сан Гавріеле ударемнено повуванє вперед ворожих відділів огнем ручних гранатів.

Зі світа.

Німеччина.

В Німеччині уступив державничий секретар (міністер) маринарки Капелле і має уступити також канцлер (президент міністрів) д-р Міхаеліс, з причини, що вони неавдомачно станули по стороні тих німецьких партій, що творять меншість в парламенті, які в за дальшим веденем війни, проти чого є більшість парламенту, котра бажає скорого мира.

Партії більшости жадають безпроволочного уступлення д-ра Міхаеліса. З ним мали би уступити всі ті члени правительства, з якими дальшу працю парламент вважає неможливою. Окрема комісія парламентарна, яка мада розслідити обжаловане проти трьох соціалістичних послів, віднесене державничим секретарем маринарки, заявила одноголосно на основі доставлених їй матеріалів, що не бачить ніякого приводу до підняття карного поступованя проти згаданих послів. Уступлене д-ра Міхаеліса буде полагоджене, що шчо після звороту цісаря Вільгельма, який виїхав до Сєфії, а тепер знаходиться в Царгороді.

людства, ріжними сторонніми економічними рахунками, а вживали ся мудро в інтересах економічного розвитку краю і народнього добробуту. Україна становить окрему економічну область з своєю виразною фізіономією й укладом, багато обдаровану всіми умовами для великого економічного розвитку й поступу. Вона має своє море й гєри, великі ріки, світові транзитні шлязи, велику масу родючого ґрунту, умови для доброго хову худоби, запаси лісу й водної сили, уголь і залізо — сі дві основи сучасного промислу, інші металі й мінерали, кліматичні місця і лічничі курорти, а до того головне — людність, роботящу, енергічну, кріпку, що зростає швидко, одним словом — всікі підстави для того, щоб стати країною багатою, економічно незалежною, а не такою відсталою і занедабною, як тепер. Але для сього треба, щоб кермоване економічними справами належало до самого краю, до його автономних органів, — щоб ріжними тарифними штуками не відтягало ся продуктів тих найкорисніших для них шляхів, щоб митовою політикою не калічено розвитку промислу й торгєвлі, щоб економічну енергію і сировий продукт не притягано штучно до ріжних позакраєвих фабрично-промислових районів, і т. и. Небоджимо треба автономії на те, щоб забезпечити українському хліборобови як найбільшій прибутку, українському пролетарєви як найвищий зарібок, дати надвищий людности роботу на місці в розвиненім промислі замість того, щоб він мандрував у світ за очі та його робуча сила пропадала для краю. В орудуваню української автономії повинен зістати ся земельничий фонд — з тих земель, які будуть закупулені від землевласників. В її завідуваню мають бути прибутки промислові та взагалі всі надвишки доходів, щоб повертати їх на розвиток продуктивних сил України.

З культурного погляду ясно, що тільки при орудуваню краєм і його засобами українською автономією дійдуть своєї правди пре-

Росія.

Нове правительство видало проклямацію (відозву), в якій розвиває свою програму внутрішньої і заграничної політики.

Вказує на те, що небезпека протиреволюції зі здавленем бунту Корнілова не зникла, і звиває населене до підпрания правительства, шоби воно могло довести державу без нового перевороту до конституанти (установних зборів), яка рішить усі справи і якої скликанє не можна відкладати ані на один день.

Правительство є переконане, що тільки загальний мир уможливить Росії розвиток усіх творчих сил, і тому буде вести діяльну заграничну політику в дусі демократичних засад, які проголосила російська революція і з яких зробила національний клич. Правительство буде змагати до заключеня загального мира з виключенем всяких насильств. В повній згоді з союзниками правительство в як найкоротшім часі візьме участь в з'їзді держав почвірного порозуміння, де Росія побіч зничайних делегатів буде заступлена також особю, яка тішить ся особливим довірем демократичних організацій. На сім з'їзді наші представники побіч полагодженя справ спільної війни будуть старати порозуміти ся з союзниками шчо до засад, проголошених російською революцією.

Правительство доложить усіх сил, шоби підперти спільну справу союзників, оборонити край, спротивити ся акції в цілі загарбання території чужих народів, а також змаганю накиннути Росії чинсь волю. Правительство буде старати ся виперти з Росії чужі війська.

Дальше проклямація розвиває програму внутрішних зачат. Запевняє розвиток демократичного ладу на підставі місцевої самоуправи. Всім народностям буде признане право самоуправеня на основах зроблених конституантою. Правительство виробляє статуту тимчасової ради російської републики. Ся рада, в яку ввійдуть всі верстви суспільности, буде існувати аж до часу скликаня конституанти.

Проклямація кінчить ся зазивом до підпрания правительства.

богаті й цінні завязки культури, науки й мистецтва багато обдарованого нашого народу. Тільки під її рукою вони в прийдіжки до „загально-державної“ культури вийдуть на генеральне місце в житю своєї країни. Розвинувшись в культуру багату, сильну, оригінальну, розгорнувши своєнародні свої завязки в тіснім єднаню з європейськими течіями, стануть такою красвою культурою, яка своїм богатим і ріжнородним мистецтвом, літературою, краєзнавством огорне свободним і немолушеним звязком народности України, єбеднани любовю і привязанем до своєї спільної вітчизни до свого краю.

Все се так очевидно, шчо про се нічого багато говорити, а так важно, шчо дійсно — треба всю свою душу й силу вложити, шчо здобути широкую національно-територіальную автономію для України! Подумати, яка се буде економія часу й енергії, скільки відпаде даремних заходів, коли Україна єбеднать ся в єдну національну територію! Відпаде вся боротьба за національє права, яка гальмує економічний і політичний розвиток, напр. у ліманних „коронних краях“ Австрії й її парламенті. Не треба буде висилювати весь хист і енергію на заходи коло полагодженя своїх національних і краєвих справ у єсеросійській дулі, робити там хитрі партійні комбінації, шчоб провєсти свою справу, „обробляти“ російське ліберальне громадянство, чи янші російські партії, шчоб пряхилити їх до своїх національних і краєвих домагань. Досить ми мали — не тільки з покійним режимом, але і з сям поступовим російським громадянством! Нехай живе здорове собі, а нам шчоб свої справи рішати у себе вдома в своїм соїмі, а в загальнім представничстві російської федеративної републики тільки те небогате, шчо тикаєть ся її цілої.

А тепер саме про сю федеративну републику треба порозуміти ся.

(Кінець буде).

До українського хліборобського населеня східної Галичини!

Краєве товариство господарське „Сільський Господар“ у Львові, яке від самого свого основаня стреміло до повного узисканя всіх управень, прислугуючих головним корпорациям рільничим, і заступало інтереси українського хліборобського населеня східної Галичини перед властями як репрезентація українського хліборобства, виконувало вже перед в йною деякі агенди з рамени правительства і було рівнож його виконуючим органом при переведеню державних акцій в косен цілого українського рільничого населеня східної Галичини.

На тій основі, як рівнож на основі широкорозгалуженої і цілу східну Галичину обнимуючої організації товариства, поставило товариство в часі війни, а особливо від хвилі відзисканя східної Галичини в 1915 р. і утвореня Централі відбудови краю, основне домаганє, шоби правительство узнало і покликало товариство „Сільський Господар“ як виконуючий орган правительства до переведеня всіх акцій відбудови рільництва у східній Галичині.

Шоби здійснити се основне домаганє, робило товариство енергічні і безперервні заходи у властей центральних і краєвих з єдної сторони безпосередно через свою президію, а з другої сторони з початку через президію Загальної Української Ради, а єпісля через Українську Парляментарну Рєпрезентацію і її господарську комісію, та вкінци через українських членів прибічної ради Краєвої Централі відбудови Галичини.

Частинним здійсненем сих заходів являєть ся рескрипт Краєвої Централі відбудови Галичини з дня 24. версвня с. р. ч. 18.293/II, який установляє товариство виконуючим органом Центалі для віднови: а) годівлі безрогої, овець і дробу; б) геродництва і садівництва; в) пасічництва; мертвого інвєнтаря (субвенціоноване закупна машин і рільничих знарядів).

Сим рескриптом не обнята на жаль найважніша галузь рільного господарства селянського, а іменно годівля рогатої худоби; кромє сего не визначує сей рескрипт терену діяльності „Сільського Господаря“ для єнх акцій так, шчо товариство буде мусіло конкурувати з ц. к. Галицьким Товариством Господарським а вкінци не наступила ще повна авторизація „Сільського Господаря“ через признанє йому титулу ц. к. товариства господарського, наділене його фондами прислугуючим ц. к. товариствам господарським та через визначенє йому терену діяльності.

Товариство робить однак дальші невсиписні заходи, шоби в як найкоротшім часі узискати також у всіх вичислених напрямках сповненє свого основного домаганя, як про се була мова на вступі.

Сі заходи тим легше увінчають ся повним успіхом, чим енергічнішою і інтензивнішою буде діяльність організації товариства на основі наведених низше рескриптів.

Шчоби сю діяльність приготувити, скликало товариство на день 12. с. м. засіданє своїх секцій, скликає на 26 с. м. присвяченє сям справам новие засіданє головної ради, а вкінци дасть представителям своїх філій і цілому загалови своїх членів нагоду вивчати ся в сих справах і дати напрям будучій діяльності „Сільського Господаря“ на загальнім господарським з'їзді, скликанім на день 1. і 2. падолиста с. р.

Програма загального господарського зїзду.

1. Отворенє зїзду: Вир. віцепрезидент о. крилошанин Тит Войнарівський.
 2. Товариство „Сільський Господар“ і відбудова краю (звіт і програма): ген. секретар Василю Струку.
 3. Технічна відбудова краю з погляду інтересів селянства: д-р Іван Макух.
 4. Відбудова рільництва з погляду інтересів українського хліборобства: інж. агр. Юліян Павликовський.
 5. Дискусія над внесеннями референтів.
 6. Звіти представників філій товариства про місцеві потреби хліборобського населеня.
 7. Внесеня учасників зїзду і запити.
- Учасники зїзду зволять легітимувати ся членськими легітимаціями товариства, в які

ПОСРІ Української медький САМОУЧОК укладу проф. Онуфрія Солтиса (4-те найбільше видає). Книгарська ціна у Львові і на провінції 1 К. — з поштовою пересилкою на поштові листи 2.20, на звичайній поручено 2.50 (5 штук К 10., 10 штук К 18., вже сплачено). Висилки лише за попереднім надісланням готівки, за посиланням о 70 с дорозше. Висилаю також Церк. Співаник з нотами на 4 голоси за 2 К., — Перли, шутки та вигадки, ціна К 1.20. Замовлення і гроші належить висилати на адресу: А. Окпиш, Львів, ул. Кадецька ч. 4.

звоять заосмотрити ся у своїх філій, згляд-мо в головній управі товариства у Львові, при ул. Зіморевича ч. 20.

Зїзд відбудеть ся в саду Музичного Інститута ім. Лисенка у Львові, при вул. Шашкевича і зачнеть ся о год. 10 рано.

На зїзд запросить товариство представителів міністерства рільництва, публичних робіт, намісництва і краювої Централі відбудови краю.

Краєве товариство господарське „Сільський Господар“ у Львові.

Ширіть „Свободу“

Андрій з Пядик Пядицький.

Лукавий син.

На дворі так любо гріло сонічко, що я мимоволі здригав ся чомусь на шпитальній постелі і замикав очі. Але сонічко не давало мені спокою. Воно посилало до мене свої теплі промінчики, а ті свавільно, вперто продирали ся через вікно, сідали на моє марне лице і ніби шепотом говорили: — „Нас підала наша ясна пані — матка! Ходи на двір, бо тут душно. Ходи, бо наша ясна пані матка Совце, незадовго хоче загнівати ся на світ. Вона нахмурить ся, надуєть ся гнізно і на землі стане понуро... Надійде слітна осінь і холодна зима. Ходи — ми прийшли по тебе!“

І мені чомусь видавало ся, що ті промінчики хоть маленькі, але так поважно — по важно говорять, як колись мій старий професор, що учив мене про чужі краї і показував тоненьким пружиком на широкій мапі, де росте перець, а де бібкове листе.

Не міг я видержати довше. Підвів ся з постелі, одів ся і вийшов з чорних шпитальних мурів у просторий город. Походив я хвилю по ньому, так як зачали вянати ноги, я зайшов під кріслатий каштан і ляг в траву.

Довго дивив ся я в широке небо і згадував минуле. Мені пригадало ся, як то я малював, страшний пустяк, викрадав з комори старий залізний обруч від возового колеса, брав в одну руку здоровий патик і котив обручем по дорозі, та підбивав патиком. (Я хотів побавити ся так, як я видів у місті, як панські діти. Але що я не мав дерев'яного обруча, то брав залізний). Я згодом набрав такої вправи, що міг повертати обручем, куди сам хотів. Найкраще було мені „їздити“ дорогою, бо обруч котив ся добре по твердій землі. Я тільки підбивав його патиком, а від тих ударів ніс ся гомін по селі, як від дзвона. З сего виходила часами біда. Хлєпці гонили, бувало, худобу з пасовиска, а як я „надіхав“ з своїм обручем і задзвонив патиком по нїм, то худоба лякала ся і скакала в городи. Люди потім скаржили ся мамі.

І я пригадую собі, як то мама, (крім порядної „канини“ березовим прутом), страхали мене одною казкою:

— „Як ти лайдаку — кажуть бувало — не перестанеш „їздити“ тим обручем і пуджити людської худоби, то прийдуть вночі такі страшні люди, що називають сі Татари. А вони страшні, бо мають троє очий, двоє з переду, а одно в голові з заду... Прийдуть і озмут тебе тай втоплі в саджівці, де повно жєбів...“

І мені так страшно ставало, що я тряс ся цілий і прирікав (з жалем), що вже ніколи не буду „їздити“ і навіть моя улюблена їда, горяча затирка з молоком, не смакувала мені пізнійше.

Не знаю чому і тепер в траві стало мені чомусь ніяково на серці. Я підвів голову і з дивом зауважив, що недалеко мене розложив ся на траві гурток жовірів. По середині сидів молодий ще капраль і оповідав щось. Я відразу пізнав, що він „наш брат“. Усі слухали його уважно, а він оповідав такою страшною мовою, що я мало що розумів. Та я слухав.

— Кажу вам мої камбрати — говорив капраль — жем седми рок служім пши воську, сем такой комедії ешчем німає, як раз пшед двома роками...

Я вдивив ся блище в лице оповідача і мало з дива не крикнув. Се-ж Танас, синок формаля з нашого фільварку! Але я сидів дальше тихо.

— Ешчим, кажу вам камраті, не мля такій...

Йому перебив якийсь Босняк:

— Говорі само у материнском єзику, ер ти я не розумієм... (Значить: Говори лиш рідною мовою, бо я тебе не розумію...)

Танас вдивив ся з першу на нього, а потім спустив очі в долину і зачав знову оповідати вже рідною мовою, але несміло, тихше.

— Семий рік вже служу цїсарєви, але ще ніколи не трафіло ся мені таке нещїсті, як пітнїцїтого року. Я вернув ся був з полі капралем до кадри і мене призначили були до абріхтунку „старих“, що тогди були нарокували до нас. На мої нещїсті, нарокував і мій тато. А фельфебер, злий як дїдько, закликав мене на „бешпрехунг“ і каже остро: — „Мой Кропивнюк, ти штандовий! Мєш дати тим старикам такої школи, аби обертали сі як рекрути. Як сі добре справиш, будеш фірером. А ти знаєш як абріхтувати, бо тебе мой вчили добре!“

Тай пішов я знаєте, абріхтувати. Товчу, бувало, бідними стариками по маїрській толошї, аж страшно. А вже найгірше, як би навмишно мій тато анї руш не міг взяти собі до голови німецької зицирки. Я бувало, як нікого нема, то так легко поучую, от як тата... Але бо раз, якос в аві нидїли, вїшов сам фельфебер, тай каже: „Кропивнюк, ану покажи, чи варта зробити тебе фірером?“... Я закоминдирував стариками. Зицирка йшла як по воді файно. Лиш мій тато все псував, все микигив. І фельфебер каже: „Мой, а озми но того згорбленого старика і покажи єму де зорі в день світї!“ Я, хоть не хотів, взєв тата на бік і... простїгнув руку, аби му дати в пєсок. (Фельфеброви бояв сі я сказати, що то мій тато, бо бувби не зробив фірером.) Підняв я руку, розмахнув і лиш хотів вдари-ти, а тут як нішот трїсне в пальці! Рука впала на дощину і задеревіла. А тато шєпче мені: „Бий Танаску, то твоя служба...“ Та я вже не міг бити. Я сам закаменів на місци, а в очех пожовкло... Фельфебер крикнув шєс на мене, тай відогнав. І я незадовго пішов в поле і до нині ходжу капралем.

Я уважно слухав Танаса і мені так страшно, так лєчно стало на серці, навіть гірше, як від казки мамі про людей з трома очима. Я підвів ся з землі і полпентав ся дорїжкою до шпиталу.

Незадовго підступає до мене несміло Танас і каже:

— Перепрашїю вас грєчно, я вас відкіс знаю...

Я н би здивував ся.

— Чи не були ми дес разом в поли в „швармі“ — допитуєть ся Танас.

— Ні, я ще не був ніколи в поли — відповідаю і брєшу.

Танас задумав ся.

Я став перед ним, вдивив ся в його очі і кажу остро:

— Але аби ви знали, що я вас знаю і не вдавайте дурного. Називаєте ся Танас і служилисте разом з татом в фільварку в М... Але з вами, нема у мене охоти говорити — бо ви не тільки лукавий син, що смів піднести руку на свого тата, але ви лукавий син и свого народу, бо цураєте ся рідної мови! Вам аж чужі люди мусять звертати увагу, що би ви своєю мовою говорили! Таких лу-

кавих людей я обминаю, бо їм не варто навіть плюнути в очі!!!...

Я пішов дальше, а Танас засоромлений застиг на місци.

Львівська лічниця 25. IX. 1917.

Красвий адвокат і оборонець в карних справах

д-р Степан Баран

у Львові, Ринок ч. 10. дім Провсвїти, I. поверх

приймає справи карні, цивільні, виготовляє представлення до повітових комісій причинкових, вносить жалоби до адміністративного трибуналу, виготовляє просьби о урлоп для жовірів і взагалі полагає джує всі справи, які входять в круг адвокатської канцелярії.

НОВИНИ.

Наради австрійського парламенту трєвають дальше. Ми-нувшого тижня промовляв з українських послів др. Трильовський підносячи надужитя галїцьких властей і домагаючи ся знесеня цензури на газети. Цїкаві були наради над законом про охорону воєнних виселєнцїв, де воєнної послї підносили страшні муки, які перетерїли воєнні виселєнці в рїжних бараках та були там трактовані як злочинці. Правительство заключивши з Поляками угоду нашим коштом, є тепер певне, що парламент ухвалить бюджетову провїзорію.

Похорон бл. п. посла о. Йосифа Фолиса відбув ся в понедїлок 15. с. м. в Скнилові коло Львова при великій участі народу, духовенства і значного числа відпоручників осередних українських організацій і товариств зі Львова, між котрими були і відпоручники Народного Комітету д-р Степан Баран, Юліян Сичинський, о. Александер Стефанович і д-р Степан Федак. Похорон провадив о. офіціал Білецький зі всіми членами капїтули та понад сорок священниками з львівського деканату і міста Львова. Слово в церкві вїголосив о. Іванець, сотрудинок при Волоській церкві у Львові. Над могилою пращали Покійника о. Т. Лежогубський зі Львова іменем всіх наших товариств, яких або членом або основателем був Покійний, посол д-р Цегельський іменем Української Парляментарної Рєпрезєнтації, — о. Гіряк з Винник іменем організації львівського повіту, селянин з Лісневич Сенько Мота іменем селянства і залїзничий старший ревідент п. Добрянський іменем Сокола III. З послів брали участь у похоронї президент Романчук, о. Онишкевич, д-р Володимир Бачинський, Лев Левичський і д-р Цегельський.

Дирекція української ц. к. Ювілейної гімназії Франца Йосифа у Вишніці на Буковині повідомляє усіх інтересованих, що отворене вишніцької гімназії на шк рік 1917/18 уже урядово порішене. Офіціалні вписи, вступні іспити і початок шкільного року будуть оголошені пізнійше. Тимчасом в шести низших клєсах наука вже відбуваєть ся. Ученики, які не зголосили ся єще до школи, мають зробити се в найближшїм часі. Панове профєсори вишніцької гімназії, що їх місце теперішнього пробуваня дирекції не звїсне, звоять сейчас прислати свої адреси.

Щоби спинити гниє бараболє, котрі вже на поли зачинають по части гнити і мають вже зародки гнилі в собі, хоч на око виглядають ше вєсім здорові, треба їх насамперед усипати на низьї купи і часто розгортати. Коли вже добре висхли і випарували, можна їх згорнути вже на більшу купу,

але все таки не висшу як на півтора метра. Так високі кіпці бараболі можна вже вкрити, але треба ще в лат зробити ніби коминки, котрі сягали би аж до споду а котрим переходив би воздух, коли бараболі загриють ся. В той спосіб сятані бараболі не будуть в кіпцях загривати ся і не будуть так легко і борзо гнити, хоч би навіть мали в собі в зародки гнилі. Бараболі на менші розміри для домашнього ужитку треба складати в пивницях в деревляні паки пороблені з лат і уставлені на підвищенню так, щоби не стояли безпосередно на землі.

В справі виміни полонених вивідний уряд для полонених оголошує: Що-дня приходить велика скількість питань і просьб о виміну полонених, які вправді здорові, але вже над 2 роки знаходять ся в полоні. Пригадуємо, що в справі виміни тих полонених пороблено відповідні пропозиції ворожим правительством, але їх ще не прийнято, отже виміна таких полонених поки що не входить в рахунок.

Ограничене переписки з полоненими в жовтні. Недавнє оголошенє, що в жовтні листи до полонених можуть бути вислані тільки тоді, коли очевидно сей рід кореспонденції був неминучий, приміром в разі правних інтересів, посилки документів, фотографій і т. и., багато людей зрозуміло хибно, наче би в тім місяці взагалі не вільно було писати до полонених. Отже зазначається з натиском, що ограничене переписки відноситься тільки до листів, а недо карток і подвійних карток. Всякі картки, надані на адресу полонених, також в жовтні будуть дальше послані.

Воєнний чай і воєнна кава. Чай можуть дуже добре заступити сушені лупинки в яблук. Яблока призначені хоч би лиш до їдженя або й такі, що мають бути ужиті на т. зв. легуміни, найліпше обібрати, а призбирані лупинки згорнути на бляху і вложити в піч або в руру, щоби там добре усушили ся. Лупинки треба так сушити що дня, щоби добре висхли і аж шелестіли, коли їх потрясе ся. Так усушені лупинки вложити до чистого мішочка і держати в сухім місці. Коли мається з них зробити чай, то наливають ся їх киплячою водою і варить ся 10 минут або чверть години, а відтак переїджується ся. Коли при варенню додати ще трошки цитринового соку або цитринового квасу, то зробить ся знаменитий чай, до котрого треба очевидно додати ще й цукру. — Воєнну каву можна робити з ягідок орябини. Ягоди ті збирається ся, сушить ся і пряче ся в мішочку в сухім місці. Коли хоче ся з них зробити каву, то треба спалити подібно як каву а відтак і змолоти та варити як звичайну каву.

† Померли.

Евген Данилович професор польської гімназії в Коломиї, помер нагло 2. с. м. в Новім Торзі. Покійник був сином о. Теофіля, пароха в Петрові городенського пов., братом д-ра Северипа, адвоката в Долині, і Володимира, старшого технічного контролера в Рясеві. Як професор працював Покійник в Тернополі, Стрию, а в кінці довгі літа в Коломиї. Поза своєю учительською діяльністю брав він діяльну участь в всіх народних роботах даної хвилі. В Коломиї був довгий час настоятелем ремісничої бурси, за яку памятав в останніх хвилях життя і в завіщанню зіставив для неї легат. На здоровлю Покійник не домагав від довгих літ. Дуже некорисно на його здоровлю відбили ся події з початку війни, котра заскочила його в Вороті. За старанєм „добрих приятелів“ не оминуло його арештованє, а навіть військовий суд і тільки случаи завдячував, що не попав ся в Талергоф. Перебуване на чужині, далеко від своїх, в тяжких умовах війни, знищило до решти його здоровле. В. И. П.

Позички на озимі засіви 1917.

Галицький Воєнний Заклад Кредитовий подає до відома що як раз одержав з

ц. к. міністерства скарбу телеграфічне уповажненє до уділюваня позичок засівових на ті часті повітів східної Галичини, які тепер зістали з під інвазії увільнені.

Заміреві є засівові позички осінні 1917. і весняні 1918. а засади і услія позичок будуть ті самі, що аналогічні засівові кредити в літах 1915 і 1916, т. є. по 80— на гектар засіяний збіжжями озимими зглядно К 120— на гектарзасаджений на весну бульбою.

Основним услівєм є — як дотепер — яка скількість ґрунту лежала відлогом спричинним воєнними подіями, т. є. лише на такий простір ґрунту можна одержати позичку, який в р. 1917 лежав відлогом або був засіяний, однак наслідком інвазії зістав знищений.

Нову засаду, зглядно пільгу буде становити ся постановою скрипту довжного, що довжник не буде обовязаний звертати позичку, коли би не зібрано землеплодів в р. 1918, з ґрунтів на які позичок уділено — наслідком некорисної зміни на північнім воєнним терені.

Галицький Воєнний Заклад Кредитовий приступив уже до спорядженя друків і печень для ц. к. староств, яким сі друки будуть безпроводно розіслані. З усякими отже зголошеннями і запитами повинні інтересовані звертати ся наразі лише до староств, а реалізованє кредитів слідувати буде вже по перенесенню осідку Закладу до Львова т. є. від листопада с. р.

Акція кредитова на весняні засіви 1918. буде окремо в своїм часі організована.

36—1—1

Галицький Воєнний Заклад Кредитовий (Краків, Ринок ч. 34)

переносить свій осідок до Львова 10. с. м., де буде поміщений при ул. Міцькевича ч. 7. Бюра краківські будуть отворені для сторін до дня 15. с. м. включно, відтак з всіми переписями належить відносити ся прямо до Львова. Для сторін будуть бюра львівські отворені вже правдоподібно дня 23 с. м.

36—1—1

Оголошення.

Підписуйте уділи

одинокого українського кооперативного союзу для рільничої торгівлі і промислу, яким є

Краєвий Союз господарсько-торговельних Спілок

заразом торговельний синдикат

Т-ва „Сільський Господар“ у Львові, Зіморевича 20.

Удїли від К 50 в гору. — Проспекти на жадане даром. 10—4

УКРАЇНСЬКИЙ АДВОКАТ У ВІДНИ

Д-р Евген Левицький

має

Адвокатську Канцелярію

де передше. Адреса там: Herrn Dr. Eugen Lewyckij, Advokat in Wien VIII. Josefstädterstr. 73 — або: Herrn Dr. Eugen Lewyckij, RAbg. se und Advokat in Wien, I, Parlament.

5—5

Ячмінь на весняні засіви

доставляє

„Краєвий Союз господарсько-торговельних Спілок“ у Львові, вул. Зіморевича 20.

на замовленя потверджені через ц. к. Староство, або Рільничу Команду і задатковані по К 10 від 100 клг. 2—2

ТЕОДОР ГУЛЬ в Раві Руській

має на продаж машини рільничі, молотільні кіратові і ручні плуги залізні в колесницями, борони і сіварки, оливу машинову і моторову в бочках, веде варстат реперажийний і купує всілякі уживані машини. 35—4—2

Насіне Червоної Конюшини

купує і платить найвисші ціни

„Краєвий Союз господарсько-торговельних Спілок“ у Львові, ул. Зіморевича ч. 20.

і його склади

в Перемишли, Стрию і Коломиї.

4—4

ШУКАЮТЬ:

Хтоби знав де перебувають Анна Цюпа, жена Антона і мама Марія Цюпа зі села Личківці, повіт Гусятин, прошу мене повідомити на таку адресу: Антін Цюпа, к. у. к. Divisions Bäckerei Nr. 11. 28—4—4

Шукаю своєї жени Леонори Сабатюк з Сверхковеш, повіт Залішки; евакуована зістала в 1915 році до Печеніжина; хтоби знав про її адресу прошу мене повідомити: Теофіль Сабатюк. Lst. Eip. Ваон 235. I. Komp. К. у. К. 32—4—3

Глядаю своєї сестри Теклі Влях і швагра Михайла зі Станиславова. Хтоби знав теперішнє місце побуту Стефана Кривий з Кривий-Фірлів в Рогатинщині, котрий в р. 1914 був в Перемишли при облозі твердині яко Zugführer 3/2 Sapperbaon, зволить мене повідомити. Анна Павлюківна К. k. ukr. FluchtLager Gmünd N. Ostr. 4—3

Константи Грицак з Коломиї, тепер замешкалий в Добростанах п. Білогора, шукає своїх синів: Миколая, котрий служить при війську і Михайла, який має бути на роботі у Львові чи деінде. А 33—3—3

Анна Глинна евакуована з Чистопадів пов. Зборів, шукає свого мужа Григорія. Відомість на її теперішню адресу: Анна Глинна в Добростанах пошта Білогора. А 34—3—3

Марія Мамрега евакуована з Шельпаків, тепер замешкала в Гаях коло Львова, пошукує своїх братів Томка і Гриця Горан і сестри Евдохи Горан. Хто знав би місце їх побуту зволить ласкаво подати пошукуючий. А 31—3—3

Федько Кирицький з Настасова шукає своєї жинки Гандзі котра виїхала з Reckstahl і має бути тепер замешкала в повіті Львівським. Хто знав би місце її побуту зволить подати на адресу Антона Бугая начальника громади в Скнилові пошта Кульпарків. А 40—1—2

Розрадою у воєнним часі в ЧИТАНЄ

цікавих і гарних книжок.

Такі книжки продаємо

по незвичайно дешевих передвоєнних цінах,

а саме:

Оповіданя про Хведова Християнина і про друга його Овража Жидовина — М. С. Ліскова . . . 20
Вирід — оповіданє Осипа Шпигла . . . 1.60
Зілляник — поезії Волод. Шашкевича . . . 40
З півночі — твори Павла Граба . . . 40
За дая хазійства — оповіданє Потапенка . . . 20
Не селі — повість Т. Школиченка . . . 1.30
Для загального добра — оповіданє Михайла Кочубинського . . . 40
Поезії — Осипа Маковая . . . 40
Не той став — Іван Левицький . . . 60
Дві долі — повість Данила Мордовця . . . 2—

АДРЕСУВАТИ:

Книгарня Наукового Товариства Шевченка

Львів, Ринок ч. 10.

5—?

Під Крилами Церков

Це літературна ластівка, яка залетіла до нас із закордонної України.

Оповідане дуже інтересне і веселе.

НАПИСАВ ЗАКОРДОННИЙ УКРАЇНЕЦЬ Ю. СТРИЖАВСЬКИЙ.

Ціна 1.50, з пересилкою 1.60.

Замовляти: „Дешеве Видавництво“ Львів, Бляхарська 19. П. нов. (ганок).

Кому пропала гроші!

з тієї причини, що не знав причини про військові причинки і заосмотрене родин осіб військових, той нехай купить собі книжку написану Володимиром Целевичем, яку видає Красне господарське Товариство „Сільський Господар“ и з:

„Військові причинки і заосмотрене родин осіб військових“.

Книжка ся обіймає 9 аркушів друку і говорить ся в ній про новий і старий причинковий закон, про державні заимога, про заосмотрене родин офіцерів і військових урядників, про заосмотрене півзвідів і про заосмотрене родин комерших жолітерів і офіцерів. Крім сего подано в ній 33 звори прошень, представлень, зажалень і відкликів.

Один примірник коштує 2 морони на корунку почтову нереснику треба долучити 65 сѣт.

Висилає тільки за готівку:

Канцелярія Красного господарського Товариства „Сільський Господар“ Львів, ул. Зімеровича ч. 29. і

Канцелярія Наукового Товариства ім. Шевченка Львів, Ринок ч. 19.

АДВОКАТ КРАВЧИЙ

Др. Евгеній Гвоздецький

веде канцелярію

у Львові, при улиці Країотців 6.

РУСЬКА ШАДНИЦЯ

в Перемишлі, вулиця Косинська ч. 3.

Принймає і виплачує вкладні вкладики щоденно в годинах урядових. Вкладки опрочентовує на 4%, починаючи вже від слідуючого дня по дни зложеня аж до місячного дня перед днем відобраня.

ВКЛАДКИ в „Руській Шадниці“ можна складати особисто в касі товариства, почтовими переказами, грошевици листами, почтовою Шадницею, які Дирекція Шадниці на жадане безплатно доставляє, і в філіях банку австро-угор. на рахунок „Руської Шадниці“.

Удїяє позичок: а) гіпотечних лянтинх парічними амортизаційними ратами на прогнїт 10—45 піся вибору позичаючого; б) на льомбард ефектів, в) на есконт векслів. Свѣтви позичок полагаються розжале свѣтв.

Посередничать у видкуваннї позичок в Гал. Воєннїм Зав. Кредитовим в Кракові.

Всяких інформацій і друкав удїяє канцелярія „Руської Шадниці“ ул. Косинська, Миродннї Дїя, 1. нов. щоденно безкорисно в годинах урядових від 9—1 год. крім недїль і українських свят.

Після § 14. устара „Руської Шадниці“, затверженого через п. к. міністерство внутрїшних справ вкладки в товаристві „Руської Шадниці“ в Перемишлі падають ся до мѣскашї публіярних, фондацийних і т. п. капіталах, має отже „Руська Шадниця“ пундірну обезпеку.

СІЛЬ ДО ІДИ

німецьку, свіжнєбіду, дуже мілку, доставляємо в міру занасу лївом вагонами від 100 до 200 метр. сотмарів, залежно від щосности вагона. Ціна околом 82 с. за 1 клг. на німецькій границі.

Враз зі збірним замовленем одної або кількох громад разом, наляжить надсилати загатою К 5000 (пять тисяч коров) на вагон 15.000 кг., за надвїжку більших вагомів побираємо послїжлату, при вислїці менших вагонів звертаємо надвїзачемї гроші.

КРАЄВИЙ СОЮЗ

Господарське-Торговельних Спїлок
Львів, вул. Зімеровича ч. 29.

200 КОРОН НАГОРОДИ

тому, хто візнає мого комя скраденого злїдїями 27. вересня с. р. Клях 5 літнї, шракнато-чернї, середного росту з правим вїдним клубом збитим і тому низшим Тимко Гинда в Захїднїю п. 100.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНОГО КРЕДИТУ

„ДНІСТЕР“

у ЛЬВОВІ
ул. Руська ч. 20.
Телеф. 788.

засноване при Товаристві взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“ в р. 1895 на підставі закона о стоваришенях з р. 1873.

Одвїчалність членів обмежена до модвїймої висоти удїю.

Цїлю Товариства є удїюване кредиту своїм членам різкимъ обезпеченим в „ДНІСТРІ“ від більше літ.

Відсотки від вкладок 3 3/4 проц.

без потручення рентового податку.

ВКЛАДКИ

принймає і виплачує Каса Товариства в урядових годинах від 9. до 2. в полуд.

Конте Почтової Шадниці 35.527.

Жирове конте в Австро-угорськїм Банку.

Шадничї Вкладки К 5.327.450

Власний маєток „ 686.383

Удїленї позички „ 4.283.603

Канцелярія Товариства отворенї перед полуднем.

РЕВОЛЮЦІЯ В РОСІЇ і польські претенсії до Українських земель, викладенї в теоретичній війнї,

надають особливой актуальности праці Д-ра Мих. Лозинського:

„Польський і руський революційний рух і Україна“

(стор. VIII+200. Ціна 3 кор.)

яка містить історичний огляд відношеня польських і російських революційних партій до справи самостійности українського народу.

Тогож автора „ЛЮДИ“, біографічне літературні нариси (Драгоманів, Франко, Павлик, Сембратович, Березов, Реклі, Країотцій, Толстой, Тургенев, Гарібальді) в портретами.

(Стор. 132. Ціна 1 кор. 50 сѣт.)

ПОРУЧАЄ:

Канцелярія Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, Ринок ч. 19.

Для всіх!

Відзнака

Соборної України.

На славин свободи в р. 1917.

Рік 1917 є роком, коли зійшла зоря свободи для України, зачали повставати українські власти, українське правліне, українське військо. На сномин тих великих подїй, які ми переживаємо, купить з нас кожний, Українець чи Українка, цивільний чи військовий металеву відзнаку, модану тут вірно на образин: Св. Михайло з мечем і щитом, на щиті лев. В горі напис „Україна“, в долині рік 1917.

Чистий дохід з тої прегариої відзнаки йде на закупно землі під „Українськїм Горем“ у Львові, щоби виховати в нїм молодїж на характерних громадян і сильних стрїльців. Сильна і характерна молодїж виборе для українського народу повагу в цїлїм свїті.

Ціна одної відзнаки 1 Н 20 сот. На почту і опакowane долучити 60 с. Хто замовляє найменше 5 відзнак дістає почту і опакowane даром. Хто замовляє більше як десять відзнак, дістає значний опуст. Відзнаку дістати можна у всіх укр. купців. Замовляти просимо на адресу: „Вїсти з Заможже“ Львів, ул. Руська ч. 20. „Saragorzer-Nachrichten“ Langberg, Ruekagasse 20.

Земельний Банк Гіпотечний

Спїлна акційна у Львові

(ул. Підвалє 7.)

Акційний капітал К 1,364,000
Резерви 386,000

Власний маєток К 1,750,000

На основі Найвисшого уваженя — міністерство внутрїшних справ в порозуміннї з міністерством скарбу і справедливости затвердило рескріптом в 25. мая 1917 лїквірацию діяльности Банку.

На тїй основі Земельний Банк Гіпотечний **Удїяє гіпотечні позички** до силати в дїлїмках ратах;

векселєві позички (есконт векслів) та позички на відклад дїлїмк панерів;

Купує і продєє всякі вартні панерї, має на них зачети і старї кредити;

Принймає вкладки і опрочентовує їх від слідуючого будного дня до зложенїя до дни вынїати; аплат можна довержувати без комтів чеками, які Банк росилає на бажанє;

Минє заграличї гроші, гроші банкнети і виплачує всякі купони;

Посередничать в куплї і продажї, т. є. на завоженнє купує і на припорученнє продєє **кажісавє** всякі ефекти, аврїяди, машини, товари та земельні посїлости;

Основує і заводить хлїборобські, промислові і инші підприємства (також спїлковї);

Принймає в перехоной вартї панерї і дорожїности та **завїдує** ними;

Банкові припоручення переводить під найкориснїшими умовами.